

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Освітня програма	Економічна аналітика
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	Очна(денна)
Рік підготовки, семестр	1 курс, весняний семестр
Обсяг дисципліни	4,5 кредити/135 годин (лекції: 18 год, практичні: 36 год, СРС: 81 год)
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік, МКР
Розклад занять	Згідно розкладу: http://roz.kpi.ua https://schedule.kpi.ua
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: Іляш Ольга Ігорівна, професор кафедри економічної кібернетики, доктор економічних наук, професор, контактні дані: робочий кабінет (сайт): https://ecocyber.fmm.kpi.ua/uk/vykladachi/ilyash-olga-igorivna/ e-mail: oliai@meta.ua Telegram: 0671404477 Практичні заняття: Іляш Ольга Ігорівна
Розміщення курсу	Платформа дистанційного навчання «Сікорський»: https://www.sikorsky-distance.org/video-lessons-economy/ Google Classroom: https://classroom.google.com/c/NTQ1NzE0MTkwOTA4 за запрошенням викладача

Програма навчальної дисципліни https://ecocyber.fmm.kpi.ua/wp-content/uploads/2023/02/fkat_051_oppm_ea_2023.pdf

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Дисципліна «Економічна безпека» забезпечить майбутнім фахівцям, сучасним економістам-аналітикам експертам з безпеки нові знання для підтримки прийняття управлінських рішень, можливість використання інструментів передбачення ризиків економічній безпеці суб'єктів різного рівня під час діагностики стану забезпечення функціональних складників економічної безпеки та інтегрального оцінювання індикаторів економічної безпеки, а також розробки системи індикаторів та їх порогових значень для побудови прогнозів розвитку бізнесу в умовах невизначеності, що

дозволить підвищити рівень захищеності економічних інтересів бізнесу та національної економіки в умовах дії деструктивних чинників впливу.

Метою дисципліни є формування системних знань, умінь та навичок щодо отримання професійних компетентностей у сфері теоретичних основ побудови та застосування аналітичних інструментів визначення внутрішніх параметрів економічної системи та вивчення інструментарію аналізу динаміки та моделювання майбутніх невизначеностей та передбачення ризиків для вибору сценаріїв розвитку бізнесу.

Предметом дисципліни є система принципів, наукових підходів та закономірностей економічних відносин, що виникають у процесі діагностики економічних процесів та моделювання ризиків діяльності підприємств, а також у процесі розробки процедури превентивного оцінювання ступеня ризику в системі та визначення альтернативної траєкторії і сценаріїв побудови прийнятних ризиків у системі.

Компетентності.

Призначенням дисципліни є формування у студентів загальних і фахових компетентностей:

ЗК 8 Здатність проводити дослідження на відповідному рівні

СК 3 Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науковоаналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, роботи на їх основі висновки.

СК 4 Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.

СК 12 Здатність застосовувати технології аналізу великих даних, реалізовувати методи розподіленої обробки й алгоритми в аналітиці складних економічних об'єктів і систем.

СК 14 Здатність застосовувати інформаційні системи бізнес-аналітики в аналітичних дослідженнях, розробляти програмні продукти та інформаційно-аналітичні технології підтримки прийняття рішень.

Програмні результати навчання.

ПРН 9 Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

ПРН 10 Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.

ПРН 18 Розробляти інформаційно-аналітичні системи бізнес-аналізу шляхом інтеграції спеціалізованих аналітичних програм, додатків, платформ бізнес-інтелекту, застосовувати їх в аналітичній підтримці ухвалення рішень.

Програмні результати навчання.

ПР15 - Застосовувати знання методології та CASE-засобів проектування складних систем, методів структурного аналізу систем, об'єктно-орієнтованої методології проектування при розробці і дослідженні функціональних моделей організаційно-економічних і виробничо-технічних систем.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни

Пререквізити: Попередніми до вивчення дисципліни є такі освітні компоненти як «Економічне діагностика та прийняття рішень», «Економічна аналітика великих даних», «Інформаційні системи бізнес-аналітики».

Постреквізити: Дисципліна забезпечує такі освітні компоненти як: «Виконання магістерської дисертації».

3. Зміст навчальної дисципліни

Перелік тем навчальної дисципліни:

Тема 1. Діагностика стану забезпечення функціональних складників економічної безпеки.

Тема 2. Методологія і критерії інтегрального оцінювання індикаторів економічної безпеки.

Тема 3. Оцінювання та моделювання фінансової безпеки.

Тема 4. Моделювання інтелектуально-кадрового складника економічної безпеки

Тема 5. Моделювання продуктового складника економічної безпеки.

Тема 6. Внутрішні параметри оцінювання індикаторів техніко-технологічного складника економічної безпеки.

Тема 7. Внутрішні параметри оцінювання індикаторів інституційно-правового складника економічної безпеки.

Тема 8. Аналітичне оцінювання інформаційного та силового складників економічної безпеки.

Тема 9. Вибір стратегії забезпечення економічної безпеки.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література

1. Економічна безпека підприємства: навчальний посібник до виконання практичних занять та реферату [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. денної та заочної форм навчання першого бакалаврського рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» освітньо-професійної програми «Економіка і бізнес» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: М. В. Шашина. С. О. Тульчинська Електронні текстові данні (1 файл: 208 Кбайт). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 70 с.
2. Єрмошенко М. М. Фінансова безпека держави : національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення : моногр. / Микола Миколайович Єрмошенко. – К. : ВЦ КНТЕУ, 2001. – 309 с.
3. Іванюта Т. М. Економічна безпека підприємства : Навчальний посібник / Т. М. Іванюта, А. О. Заїчковський. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 256 с.
4. Інтернет-ресурс Світового банку. – Режим доступу: <http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/doing-business-2013>.
5. Методичні рекомендації щодо оцінки рівня економічної безпеки України / За ред. А. І. Сухорукова. – К. : НІПМБ, 2003. – 64 с.
6. Нижник В. М. Економічна дипломатія та економічна безпека України : навчальний посібник / Віктор Михайлович Нижник. – Хмельницький : вид-во ХНУ, 2007. – 299 с.
7. Ортинський В. Л. Економічна безпека підприємств, організацій та установ : Навчальний посібник / В. Л. Ортинський, І. С. Керницький, З. Б. Живко та ін. – К. : Правова єдність, 2011. – 544 с.
8. Основи економічної безпеки : підруч. / О. М. Бандурка, В. Є. Духов, К. Я. Петрова, І. М. Червяков ; МВС України; Національний ун-т внутрішніх справ. – Харків : вид-во Нац. ун.-ту внутрішніх справ, 2003. – 236 с.
9. Тумар М. Б. Стратегії сучасного підприємства та його економічна безпека : Навчальний посібник. – К. : Хай-тек прес, 2008. – 400 с.
10. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства : Навч. посібник / І. П. Мойсеєнко, О. М. Марченко. – Львів: ЛДУВС, 2011. – 380 с.
11. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства : Навч. посібник / І. П. Мойсеєнко, О. М. Марченко. – Львів: ЛДУВС, 2011. – 380 с..
12. Франчук В. І. Основи економічної безпеки : навчальний посібник / В. І. Франчук. – Львів : ЛУВС, 2008. – 203 с.
13. . Економічна безпека : Навчальний посібник / за заг. ред. З. С. Варналія. – К. : Знання, 2009. – 647 с.

Додаткова література

1. Гаврилюк А. М. Формування системи управління економічною безпекою підприємництва / А. М. Гаврилюк // Економіка та держава . – 2005. - № 10. – С. 43-45.
2. Гринкевич, С., Когут, М., & Станкевич Еволюція теоретичних концепцій економічної безпеки підприємства. *Економіка та суспільство*, - 2023.- (50). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-70>
3. Вергал К.Ю. Теоретичні аспекти стратегічного управління підприємством в умовах інтеграції. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. 2018. № 3. С. 33-40.
4. Єрмошенко М. М. Фінансова безпека держави : національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення : моногр. / Микола Миколайович Єрмошенко. – К. : ВЦ КНТЕУ, 2001. – 309 с.
5. Кіпчарська Я. М. Економічна безпека підприємства: суть, зміст, складові її забезпечення. Наукові записки. 2013. № 2. С. 63-72. 23.
6. Клімова Г.П. Економічна безпека: сутність та основні напрями забезпечення. *Право та інновації*. 2017. № 3 (19). С.23-28.
7. Нижник В. М. Економічна дипломатія та економічна безпека України : навчальний посібник / Віктор Михайлович Нижник. – Хмельницький : вид-во ХНУ, 2007. – 299 с.
8. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення : Монографія / за ред. Т. Г. Васильціва. – Львів: Ліга-Прес, 2012. – 388 с.

9. Шкарлет С. М. Економічна безпека підприємства: інноваційний аспект: Монографія. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2007. – 436 с.

10. Юрків Н. Я. Економічна безпека реального сектора економіки України: стратегічні пріоритети і теоретико-методологічні засади забезпечення: монографія / Н. Я. Юрків; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. - Л. : ПАІС, 2012. - 399 с.

Інформаційні ресурси

14. Міністерство економіки України: офіційний вебсайт. URL: <http://www.me.gov.ua/>

15. Державна служба статистики України: офіційний вебсайт. URL: www.ukrstat.gov.ua

16. Прозорро: вебсайт. URL: <https://prozorro.gov.ua/>

17. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України (АІФРУ): вебсайт URL: <https://www.smida.gov.ua/about>

18. Національний інститут стратегічних досліджень. Офіційний вебсайт: URL: <http://www.niss.gov.ua>

19. Нормативні акти України. Офіційний вебсайт: URL: www.nau.kiev.ua

20. Сервер Верховної Ради України. Офіційний вебсайт: URL: <http://www.rada.gov.ua>

Національний банк України. Офіційний вебсайт: URL: <https://bank.gov.ua/>

22. [Міністерство Фінансів України. Офіційний вебсайт: URL: https://www.mof.gov.ua](https://www.mof.gov.ua)

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Для опанування дисципліни застосовуються такі методи навчання:

методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності: лекції; практичні заняття; консультації; самостійна робота; робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами.

методи контролю ефективності навчально-пізнавальної діяльності: модульна контрольна робота; опитування; тестування; розв'язування задач; виконання навчальних завдань.

загальні методи навчання: метод проблемного викладу, метод проблемно-пошукового викладення, пояснювальний метод викладання, репродуктивний метод навчання, інтерактивний метод, евристичний метод, інформаційно-рецептивний метод, відтворювальний метод під час виконання модульної контрольної роботи.

спеціальні методи навчання: кейс-метод, індивідуальна робота зі студентами, розв'язування задач, метод аналізу конкретних ситуацій, командна робота.

методи створення інтересу і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: презентації результатів, методи вирішення творчих завдань, модерація; метод ситуаційного аналізу.

Засвоєння освітньої компоненти передбачає відповідні методи навчання та оцінювання, які забезпечать досягнення програмних результатів навчання.

Навчальним планом передбачено проведення 18 годин лекційних та 36 годин практичних занять, модульна контрольна робота.

Календарно-тематичний план та структурно-логічна побудова вивчення курсу

Тиждень навчання	Розподіл годин		Назва розділів, тем, опис занять
	Л	П	

1-2	2	4	<p>Тема 1. Характеристика стану забезпечення функціональних складників економічної безпеки.</p> <p>Л1: Сутнісна характеристика поняття «економічна безпека підприємства». Об'єкти та суб'єкти економічної безпеки підприємства. Система економічної безпеки підприємства. Сукупність структурних складових економічної безпеки підприємства. Поняття економічної безпеки підприємництва та його роль для розвитку національної економіки. Ризики і джерела загроз економічній безпеці підприємництва як макроекономічної категорії. Загальна характеристика економічної безпеки підприємництва в Україні.</p> <p>П1; П2: Вступ. Основні вимоги до вивчення дисципліни, система оцінки успішності студентів, проведення календарного та семестрового контролю. Поняття економічної безпеки підприємства та її функціональна структура. Мета і цілі, місце, роль та значення функціональних складових економічної безпеки підприємства: фінансового, інтелектуально-кадрового, техніко-технологічного, продуктового, інформаційного, інституційно-правового, силового.</p>
3-4	2	4	<p>Тема 2. Методологія і критерії інтегрального оцінювання індикаторів економічної безпеки.</p> <p>Л1: Методичні підходи до оцінки рівня економічної безпеки підприємства. Методи оцінки економічної безпеки на мікрорівні. Критерії та показники економічної безпеки підприємства. Науково-обґрунтовані підходи до встановлення критичних меж індикаторів економічної безпеки суб'єкта господарювання. Загальна послідовність процедури оцінювання економічної безпеки підприємства.</p> <p>П1; П2: Підходи до кількісного оцінювання рівня економічної безпеки підприємства. Визначення рівня економічної безпеки за допомогою оцінювання ефективності використання ресурсів підприємства. Переваги та недоліки економіко-математичного підходу для оцінювання рівня економічної безпеки підприємства. Стану підприємства в залежності від рівнів економічної безпеки. Оцінювання ймовірності його банкрутства та розраховуються обсяги економічних збитків. Показники-індикатори котрі засвідчують передкритичний стан економічної безпеки підприємства. Особливості застосування багатовимірного статистичного аналізу при обчисленні динаміки розвитку показників економічної безпеки підприємництва. Зіставлення граничних (критичних і нормальних) та фактичних значень індикаторів економічної безпеки суб'єкта господарювання.</p>
5-6	2	4	<p>Тема 3. Оцінювання та моделювання фінансової безпеки.</p> <p>Л1: Характеристика фінансового структурного складника економічної безпеки підприємства. Методологічні основи управління фінансовою безпекою підприємства. Методика оцінки рівня фінансової безпеки суб'єкта господарювання. Підходи до проведення оцінки рівня фінансової безпеки. Підбір показників оцінки, послідовність їх розрахунку та порівняння з критичними межами. Стратегія зміцнення фінансової безпеки суб'єкта господарювання.</p> <p>П1; П2: Поняття та місце фінансової безпеки в системі економічної безпеки підприємства. Внутрішні структурні складники системи фінансової безпеки та їх характеристика. Фінансові інтереси підприємства і механізм їх</p>

			<p>формування. Ризики та загрози фінансовій безпеці підприємства. Методологічні основи управління фінансовою безпекою підприємства. Механізм управління фінансовою безпекою підприємства. Принципи і методи управління фінансовою безпекою. Контролінг фінансової безпеки. Методика оцінки рівня фінансової безпеки суб'єкта господарювання. Підходи до проведення оцінки рівня фінансової безпеки. Підбір показників оцінки, послідовність їх розрахунку та порівняння з критичними межами. Стратегія зміцнення фінансової безпеки суб'єкта господарювання. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства.</p>
7-8	2	4	<p>Тема 4. Моделювання інтелектуально-кадрового складника економічної безпеки.</p> <p>Л1: Характеристика інтелектуально-кадрового складників економічної безпеки підприємства. Методика оцінки рівня інтелектуально-кадрового складників безпеки суб'єкта господарювання. Стратегія зміцнення інтелектуально-кадрового складників безпеки суб'єкта господарювання. Підходи до моніторингу інтелектуально-кадрового складників безпеки.</p> <p>П1; П2: Поняття та місце інтелектуально-кадрового складників в системі економічної безпеки підприємства. Внутрішні структурні складники інтелектуально-кадрової безпеки та їх характеристика. Підходи до проведення оцінки рівня інтелектуально-кадрової безпеки. Підбір показників оцінки, послідовність їх розрахунку та порівняння з критичними межами. Мета і стратегічні цілі посилення інтелектуально-кадрового складників безпеки на мікрорівні. Напрями і засоби політики посилення інтелектуально-кадрового складників безпеки. Оцінка ефективності реалізованих заходів з забезпечення інтелектуально-кадрового складників безпеки підприємства.</p>
9-10	2	4	<p>Тема 5. Моделювання продуктового складника економічної безпеки.</p> <p>Л1. Характеристика продуктового складників економічної безпеки підприємства. Методика оцінки рівня продуктового складників безпеки суб'єкта господарювання. Стратегія зміцнення продуктового складників безпеки суб'єкта господарювання. Підходи до моніторингу продуктового складників безпеки. <i>Стратегія зміцнення продуктового складника безпеки суб'єкта господарювання.</i> Підходи до моніторингу продуктового складників безпеки.</p> <p>П1; П2. Поняття та місце продуктового складника в системі економічної безпеки підприємства. Внутрішні структурні складники продуктової безпеки та їх характеристика. Підходи до проведення оцінки рівня продуктової безпеки. Підбір показників оцінки, послідовність їх розрахунку та порівняння з критичними межами. Мета і стратегічні цілі посилення продуктового складників безпеки на мікрорівні. Напрями і засоби політики посилення продуктового складників безпеки. Оцінка ефективності реалізованих заходів з забезпечення продуктового складників безпеки підприємства..</p>
11-12	2	4	<p>Тема 6. Внутрішні параметри оцінювання індикаторів техніко-технологічного складника економічної безпеки.</p>

			<p>Л1: Характеристика та засоби забезпечення техніко-технологічного складника економічної безпеки підприємства. Підходи до проведення оцінки рівня техніко-технологічної безпеки. Підбір показників оцінки, послідовність їх розрахунку та порівняння з критичними межами. Напрями і засоби посилення техніко-технологічного складника безпеки суб'єкта господарювання.</p> <p>П1; П2: Поняття та місце техніко-технологічного складника в системі економічної безпеки підприємства. Внутрішні параметри техніко-технологічного складника та їх характеристика.</p>
13-14	2	4	<p>Тема 7. Система оцінювання індикаторів інституційно-правового складника економічної безпеки.</p> <p>Л1: Характеристика та засоби забезпечення інституційно-правового складника економічної безпеки підприємства. Підходи до проведення оцінки рівня інституційно-правової безпеки. Підбір показників оцінки, послідовність їх розрахунку та порівняння з критичними межами. Напрями і засоби посилення інституційно-правового складника безпеки суб'єкта господарювання. Правовий захист комерційної таємниці підприємства. Проблеми правового захисту комерційної таємниці в Україні.</p> <p>П1; П2: Поняття та місце інституційно-правового складника в системі економічної безпеки підприємства. Внутрішні параметри інституційно-правового складника та їх характеристика. Об'єкти і суб'єкти права власності на комерційну таємницю. Система правового захисту комерційної таємниці підприємства, її елементи та складові.</p>
15-16	2	3	<p>Тема 8. Аналітичне оцінювання інформаційного та силового складників економічної безпеки.</p> <p>Л1: Характеристика та засоби забезпечення інформаційного складника економічної безпеки підприємства. Характеристика та засоби забезпечення силової безпеки підприємства. Поняття та місце силового складника в системі економічної безпеки підприємства. Безпека майна. Оцінювання безпеки персоналу. Основні підходи до забезпечення силової безпеки суб'єкта господарювання. Організація та ефективність економічної розвідки. Джерела та методи збору економічної інформації. Аналітична оцінка конкурента. Захист підприємства від шпигунства.</p> <p>П1; П2: Інформаційна складова як важливий напрям забезпечення економічної безпеки суб'єкта підприємницької діяльності. Іміджеві безпека. Безпека документообігу. Науково-технічна безпека. Формування політики інформаційної безпеки в системі управління економічною безпекою підприємства. Економічна розвідка. Економічна розвідка як фактор у конкурентній боротьбі.</p>
17		1	<p>Модульна контрольна робота (МКР). Передбачає тестові завдання, аналітичні завдання.</p>
17-18	2	4	<p>Тема 9. Вибір стратегії забезпечення економічної безпеки.</p> <p>Л1. Загальні положення і класифікація заходів забезпечення безпеки підприємства. Завдання системи захисту підприємства. Пріоритети та напрями зміцнення економічної безпеки суб'єкта господарювання. Організація заходів захисту об'єктів безпеки на мікрорівні. Договірний, матричний та комплексний стратегічні підходи до побудови організаційної структури процесу забезпечення економічної безпеки підприємства. Забезпечення безпеки підприємства в стратегічній взаємодії вертикального</p>

		(з постачальниками, споживачами) та горизонтального (з конкурентами, державою) типу. П1; П2: Сукупність заходів та засобів забезпечення безпеки. Програмування захисту комерційної таємниці підприємства. Служба економічної безпеки підприємства, її структура та завдання. Способи захисту від економічного шпигунства. Механізми зміцнення економічної безпеки підприємства. Механізм внутрішнього правового захисту безпеки суб'єкта господарювання. Забезпечення економічної безпеки при конфлікті інтересів осіб з приводу контролю над підприємством.
Всього	18	36

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Навчальним планом передбачено 81 годину самостійної роботи. На самостійну роботу вноситься:

<i>Тиждень навчання</i>	<i>Обсяг годин</i>	<i>Завдання</i>
1	2	3

Підготовка до аудиторних занять: опрацювання та осмислення інформації з лекційних занять, підготовка до практичних занять.

1	8	Тема 1. Підготовка до опитування та підготовка доповіді з презентацією на аудиторному занятті на тему (за вибором студента): Функції та завдання суб'єктів інституційної інфраструктури безпеки бізнесу. Характеристика функціонально-структурних складових економічної безпеки підприємства. Взаємообумовленість національної безпеки та економічної безпеки держави. Доцільність включення до системи економічної безпеки підприємства таких функціональних складових, як: силова, інформаційна, екологічна, логістичні, маркетингова. Диференціація економічної та корпоративної безпеки підприємства. Склад елементів системи економічної безпеки підприємства. Переваги і недоліки стратегічних підходів до управління системою економічної безпеки підприємства. Раціональна класифікація загроз безпеці підприємства. Підготовка до розв'язання тренінгових завдань та виконання тестових завдань.
2-3	8	Тема 2. Підготовка до опитування та підготовка доповіді з презентацією на аудиторному занятті на тему (за вибором студента): Переваги та недоліки окремих методик оцінювання економічної безпеки підприємства. Методика оцінювання рівня економічної безпеки підприємства. Формування системи показників-індикаторів при оцінюванні стану економічної безпеки підприємства. Визначення рівнів економічної дієвості підприємства і відповідності отриманих параметрів пороговим значенням. Пріоритети та особливості застосування методів оцінювання рівня економічної безпеки підприємництва на різних рівнях ієрархії управління економікою. Підготовка до розв'язання тренінгових завдань та виконання тестових завдань.
4-5	10	Тема 3. Підготовка до опитування та підготовка доповіді з презентацією на аудиторному занятті на тему (за вибором студента): Характеристика фінансового структурного складника економічної безпеки підприємства. Методологічні основи управління фінансовою безпекою підприємства. Методика оцінки рівня фінансової безпеки суб'єкта господарювання. Стратегічні напрями та засоби забезпечення фінансової безпеки суб'єкта господарювання. Підготовка до розв'язання тренінгових завдань та виконання тестових завдань
6-7	10	Тема 4. Підготовка до опитування та підготовка доповіді з презентацією на аудиторному занятті на тему (за вибором студента): методика побудови інтелектуально-кадрової безпеки підприємства. Основні методи профілактики правопорушень персоналу. Оцінка ефективності реалізованих заходів з забезпечення інтелектуально-кадрової безпеки. Напрями та засоби

		забезпечення інтелектуально-кадрового складника безпеки підприємства. Аналіз загроз інтелектуально-кадровій безпеці підприємства. Методичні підходи до оцінки інтелектуально-кадрової безпеки. Визначення індикаторів та порівняння з критичними межами інтелектуально-кадрової безпеки підприємства. Підходи до моніторингу інтелектуально-кадрового складника безпеки. Підготовка до розв'язання тренінгових завдань та виконання тестових завдань.
8-9	10	Тема 5. Підготовка до опитування та підготовка доповіді з презентацією на аудиторному занятті на тему (за вибором студента): Роль і місце продуктової безпеки у системі економічної безпеки підприємства. Продуктова безпека підприємства: поняття, внутрішні структурні складники та загрози. Оцінка ефективності реалізованих заходів з забезпечення продуктового складників безпеки підприємства. Моделювання системи забезпечення продуктової безпеки підприємства. Вибір стратегічних заходів посилення продуктової безпеки. Підготовка до розв'язання тренінгових завдань та виконання тестових завдань.
10-11	8	Тема 6. Підготовка до опитування та підготовка доповіді з презентацією на аудиторному занятті на тему (за вибором студента): Поняття техніко-технологічної безпеки на галузево-секторальному рівні. Розрахунок та використання показників для оцінювання рівня техніко-технологічної безпеки підприємства. Оцінювання ефективності реалізованих заходів з забезпечення техніко-технологічного складників економічної безпеки підприємства. Науково-обґрунтовані підходи до встановлення критичних меж показників техніко-технологічної безпеки суб'єкта господарювання. Підготовка до розв'язання тренінгових завдань та виконання тестових завдань
12-13	8	Тема 7. Підготовка до опитування та підготовка доповіді з презентацією на аудиторному занятті на тему (за вибором студента): Поняття та місце інституційно-правового складника в системі економічної безпеки підприємства. Внутрішні параметри інституційно-правового складника та їх характеристика. Оцінювання рівня інституційно-правової безпеки: підходи до проведення, підбір показників, їх порівняння з критичними межами. Напрями і засоби посилення інституційно-правового складника безпеки суб'єкта господарювання. Проблеми правового захисту комерційної таємниці в Україні. Система правового захисту комерційної таємниці підприємства, її елементи та складові. Підготовка до розв'язання тренінгових завдань та виконання тестових завдань
14-15	8	Тема 8. Підготовка до опитування та підготовка доповіді з презентацією на аудиторному занятті на тему (за вибором студента): Державна політика забезпечення інформаційної безпеки підприємства. Особливості захисту конфіденційної інформації на підприємстві. взаємозв'язок та взаємообумовленість складових інформаційно-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства. Роль іміджу підприємства у забезпеченні його економічної безпеки. Безпека документообігу на підприємстві. Основні заходи силової безпеки майна та персоналу. Способи боротьби із рейдерством на рівні підприємства. Підготовка до розв'язання тренінгових завдань та виконання тестових завдань
16-17	8	Тема 9. Підготовка до опитування та підготовка доповіді з презентацією на аудиторному занятті на тему (за вибором студента): Завдання системи захисту підприємства. Сукупність заходів та засобів забезпечення безпеки. Договірний, матричний та комплексний стратегічні підходи до побудови організаційної структури процесу забезпечення економічної безпеки підприємства. Служба економічної безпеки підприємства, її структура та завдання. Механізм внутрішнього правового захисту безпеки суб'єкта господарювання Підготовка до розв'язання тренінгових завдань та виконання тестових завдань.

Підготовка до виконання модульної контрольної роботи: у рамках дисципліни передбачено 1 модульну контрольну роботу.

17-18	2	Модульна контрольна робота Передбачає тестові та аналітичні завдання за темами 1-9. МКР виконується на практичному занятті № 9
-------	---	--

Підготовка до складання семестрового контролю у формі заліку.

17-18	6	Підготовка передбачає наскрізне повторення матеріалу вивченого курсу.
-------	---	---

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Правила відвідування занять

Відвідування занять є вільним, бали за присутність на лекціях та практичних заняттях не додаються. Втім, вагома частина рейтингу формується через активну участь на практичних заняттях.

Варто дотримуватись розкладу занять, при запізненні більше ніж на 15 хв., долучатись до другої частини заняття (після перерви).

Правила поведінки на заняттях

Дотримання норм етичної поведінки визначених у Кодексі честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>).

Активність, опрацювання та підготовка аналітичних матеріалів за результатами опрацювання лекційного матеріалу, аналітичних доповідей та аналітичних завдань, використання інформації, розміщеної на Платформі «Сікорський»/ Електронний кампус, офіційних сайтах державних установ, що спеціалізуються на бізнес – аналітиці та прийнятті рішень, наукометричних баз, вітчизняних та міжнародних грантових програмах.

Правила призначення заохочувальних та штрафних балів

Заохочувальні бали можуть бути отримані за додаткове проходження онлайн курсів, наукову активність, зокрема публікації у зарубіжних виданнях та виданнях, що входять до наукометричних баз, використання власних наукових досліджень під час підготовки аналітичних та навчально-дослідницьких завдань.

Штрафні бали не передбачаються.

Правила захисту індивідуальних завдань

Модульна контрольна робота. Проведення модульної контрольної роботи здійснюється у вигляді письмової роботи, яка включає тести та практичні завдання з усього матеріалу відповідно до тем, які виносяться на перевірку знань.

Політика дедлайнів та перескладань

МКР складається лише у призначений день. Якщо контрольні заходи, або виконання завдань пропущені з поважних причин (хвороба або вагомні життєві обставини), надається можливість додатково скласти завдання протягом найближчого тижня. Невиконання завдань, а також порушення термінів їх виконання з неповажних причин не надасть можливості набрати відповідні бали рейтингу.

Порядок ліквідації академічної заборгованості та перескладання семестрового контролю регулюється Положенням про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/32>). Здобувач, у якого за результатами семестрового контролю виникла академічна заборгованість, має право її ліквідувати

відповідно до Положення про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/177>).

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

У випадку не згоди здобувача з оцінкою за результатами контрольного заходу, він має право подати апеляцію у день оголошення результатів відповідного контролю на ім'я декана факультету за процедурою визначеною Положенням про апеляції в КПІ в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/182>).

Політика щодо академічної доброчесності

Необхідним під час виконання завдань з дисципліни є дотримання політики та принципів академічної доброчесності, які, у тому числі викладено у Кодексі честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>), Положення про систему запобігання академічному плагіату в КПІ ім. Ігоря Сікорського. Реферати можуть перевірятись на наявність запозичень без належних на них посилань (плагіату).

Позааудиторні заняття та залучення професіоналів-практиків

Під час вивчення дисципліни можливі позааудиторні заняття, що включають відвідування міжнародних конференцій та інших науково-практичних заходів за умови активної участі у таких заходах.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній

Порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті регламентує Положення про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/179>)

Можуть бути зараховані окремі змістовні модулі або теми дисципліни. В разі зарахування лише окремого змістовного модуля / модулів дисципліни, здобувач звільняється від виконання відповідних завдань, отримуючи за них максимальний бал відповідно до рейтингової системи оцінювання.

Дистанційне навчання

За відповідних умов навчання може проводитись у дистанційному режимі згідно Положення про дистанційне навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/188>)

З метою забезпечення якісної підготовки здобувачів, дистанційний курс дисципліни розміщено на Платформа дистанційного навчання «Сікорський» (<https://www.sikorsky-distance.org>). Для проведення синхронного режиму навчання використовуються платформи: Zoom, Google Meet.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Оцінювання ґрунтується на застосуванні рейтингової системи оцінювання (згідно Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/37>), яка передбачає систематичну роботу здобувача протягом семестру і складається з наступних заходів:

Рейтинг з кредитного модуля складається з балів, що він отримує за:

1. Стартові бали (max 100 балів):

- *відповіді на семінарських заняттях (опитування, участь у дискусії) та розв'язанні задач на практичних заняттях;*
- *виконання тренінгових практико-орієнтованих навчальних завдань (Н);*
- *модульна контрольна робота.*

Поточний контроль:

Відповіді на семінарських заняттях (опитування, участь у дискусії) та розв'язанні задач на практичних заняттях; (max 40 балів). Орієнтовна кількість відповідей студента протягом семестру – 10, ваговий бал – 4);

Розрахунок за одну відповідь на практичному занятті (5 відповідей):

4 бали	Творче розкриття питання дискусії, розв'язання задачі і вільне володіння матеріалом
2-3 бали	Глибоке знання матеріалу з питання дискусії, розв'язання задачі, можливі помилки і деякі неточності
1-2 бали	Неповна відповідь, посередній рівень володіння матеріалом
0 балів	Пасивність

Виконання тренінгових практико-орієнтованих навчальних завдань (Н) – передбачає представлення виконаних самостійно та (або) у проектних групах розрахунково-аналітичних завдань (кількість завдань протягом семестру – 5, ваговий бал – 8).

Розрахунок за одне завдання (5 завдань):

7-8 балів	Якісно виконане завдання, результати обґрунтовані і доведені
5-6 балів	Завдання виконано з певними неточностями або не містить обґрунтувань
3-4 бали	Завдання виконано з помилками, не у повному обсязі
0 балів	Завдання не виконане

Модульна контрольна робота: (має 20 балів)

МКР включає: 1) тестові завдання (10 тестів, 1 бал кожний); 2) аналітичне завдання (10 балів):

10 балів	1) виконано тестові завдання правильно; 2) аналітичне завдання виконане правильно, результати обґрунтовані
9 балів	1) тестові завдання виконано з 1 помилкою; 2) витримано логіку вирішення аналітичного завдання, але припущено несуттєвих помилок
8-7 балів	1) виконано не всі тестові завдання правильно; 2) допущено помилки при виконанні аналітичного завдання, відповідь недостатньо обґрунтована
6 балів	1) при виконанні тестових завдань допущено значну кількість помилок; 2) у логіці вирішення аналітичного завдання присутнє нерозуміння його суті, завдання виконане на основі припущень
0 балів	Завдання контрольної роботи не виконані, або виконані неправильно

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр.

7 тиждень	Умова отримання атестації: поточний рейтинг не менше 25 балів. Підготовлено не менш 2х тренінгових завдань з презентацією на аудиторному занятті.
15 тиждень	Умова отримання атестації: поточний рейтинг не менше 45 балів. Підготовлено не менш 4х тренінгових завдань з презентацією на аудиторному занятті. Складено модульну контрольну роботу.

• **Семестровий контроль (залік) (має 100 балів).**

Умовою допуску до заліку є виконання усіх навчальних завдань (кейсів, вправ та тренінгів практичних навичок).

Залік отримується студентом без додаткових випробувань, якщо сума набраних балів не менша за 60. Студент, який у семестрі отримав більше 60 балів, але бажає підвищити свій результат, може взяти участь у заліковій контрольній роботі. У цьому разі остаточний результат складається із балів, що отримані на заліковій контрольній роботі.

Здобувачі, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку менше 60 балів складають залікову контрольну роботу. Остаточний результат складається із балів, що отримані на заліковій контрольній роботі.

Залікова контрольна робота проводиться на останньому за розкладом занятті з дисципліни.

Залікова контрольна робота оцінюється із 100 балів. Контрольне завдання цієї роботи складається з трьох частин: теоретичні питання (2 питання); тестові завдання (60 тестів); аналітично-розрахункове завдання (1 завдання):

<i>Теоретичні питання</i>	
10 балів	Відповідь на питання викладено правильно, всебічно, безпомилково і логічно
9-8 балів	Відповідь на питання викладено безпомилково, не достатньо повно проте з застосуванням набутих теоретичних знань
7-6 балів	Відповідь на питання викладено не повністю, але основні аспекти розкрито
0 балів	Не має відповіді
<i>Тестові завдання</i>	

1 бал	Відповідь вірна
0 балів	Відповідь не вірна
<i>Аналітично-розрахункове завдання</i>	
20 балів	Продемонстровано знання матеріалу і вдало його застосовано для розрахунків, аналізу та доведення, наведено висновки з застосуванням набутих знань та вмій
19-18 балів	Аналітично-розрахункове завдання виконане, розрахунки вірні, однак не наведено висновків за результатами або допущено несуттєві помилки у твердженнях
17-16 балів	Отримане рішення вірне, отримані дані мають суттєві помилки в поясненні або доведенні
15-14 балів	Аналітично-розрахункове завдання виконане з незначними помилками, але визначене рішення необґрунтоване
13-12 балів	Аналітично-розрахункове завдання виконане частково, не містить обґрунтувань, застосування набутих теоретичних міркувань та аналітики, відповідної пройденому курсу
0 балів	Завдання не виконано

Максимальний бал за курс – 100 балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

- Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль (додаток А до силабусу).
- Можливе зарахування сертифікатів проходження дистанційних чи онлайн курсів за відповідною тематикою у якості балів заохочення у рейтинг здобувача («Coursera», «Prometheus»).
- Викладення дисципліни може бути переведено у дистанційну форму за відповідних умов згідно розпоряджень університету.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом кафедри економічної кібернетики, д.е.н., проф., Іляш Ольгою Ігорівною
Ухвалено кафедрою економічної кібернетики протокол № 18 від 28.06.2023 р.)

Погоджено Методичною комісією Факультету менеджменту та маркетингу
(протокол № _____ від _____ р.)

ДОДАТОК А
Питання для заліку.

1. Сутнісна характеристика поняття «економічна безпека підприємства».
2. Предмет діяльності у сфері забезпечення економічної безпеки підприємства.
3. Об'єкти економічної безпеки підприємства.
4. Суб'єкти економічної безпеки підприємства.
5. Система національної безпеки та економічна безпека держави.
6. Система економічної безпеки підприємства.
7. Сукупність структурних складових економічної безпеки підприємства.
8. Поняття економічної безпеки підприємництва та його роль для розвитку національної економіки.
9. Ризики і джерела загроз економічній безпеці підприємництва як макроекономічної категорії.
10. Загальна характеристика економічної безпеки підприємництва в Україні.
11. Державна політика забезпечення економічної безпеки підприємництва.
12. Методичні підходи до оцінки рівня економічної безпеки підприємства.
13. Методи оцінки економічної безпеки на мікрорівні.
14. Критерії та показники економічної безпеки підприємства.
15. Поняття та місце фінансового складника в системі економічної безпеки підприємства.
16. Внутрішні структурні складники фінансової безпеки та їх характеристика.
17. Фінансові інтереси підприємства і механізм їх формування.
18. Ризики та загрози фінансовим інтересам підприємства.
19. Методологічні основи управління фінансовою безпекою підприємства.
20. Підходи до проведення оцінки рівня фінансової безпеки.
21. Мета і стратегічні цілі посилення фінансової безпеки на мікрорівні.
22. Напрями і засоби політики посилення фінансової безпеки.
23. Підходи до моніторингу фінансового складника безпеки.
24. Оцінка ефективності реалізованих заходів з забезпечення фінансової безпеки підприємства.
25. Поняття та місце інтелектуально-кадрового та продуктового складників в системі економічної безпеки підприємства.
26. Внутрішні структурні складники інтелектуально-кадрової та продуктової безпеки та їх характеристика.
27. Підходи до проведення оцінки рівня інтелектуально-кадрової та продуктової безпеки.
28. Підбір показників оцінки, послідовність їх розрахунку та порівняння з критичними межами.
29. Мета і стратегічні цілі посилення інтелектуально-кадрового та продуктового складників безпеки на мікрорівні.
30. Напрями і засоби політики посилення інтелектуально-кадрового та продуктового складників безпеки.
31. Підходи до моніторингу інтелектуально-кадрового та продуктового складників безпеки.
32. Оцінка ефективності реалізованих заходів з забезпечення інтелектуально-кадрового та продуктового складників безпеки підприємства.
33. Поняття та місце техніко-технологічного складника в системі економічної безпеки підприємства.
34. Внутрішні параметри техніко-технологічного складника та їх характеристика.
35. Підходи до проведення оцінки рівня техніко-технологічної безпеки.
36. Підбір показників оцінки, послідовність їх розрахунку та порівняння з критичними межами.
37. Напрями і засоби посилення техніко-технологічного складника безпеки суб'єкта господарювання..
38. Поняття та місце інституційно-правового складника в системі економічної безпеки підприємства.
39. Внутрішні параметри інституційно-правового складника та їх характеристика.
40. Підходи до проведення оцінки рівня інституційно-правової безпеки.
41. Підбір показників оцінки, послідовність їх розрахунку та порівняння з критичними межами.

42. Напрями і засоби посилення інституційно-правового складника безпеки суб'єкта господарювання.
43. Характеристика та засоби забезпечення інформаційного складника економічної безпеки підприємства.
44. Характеристика та засоби забезпечення силової безпеки підприємства.
45. Економічна розвідка.
46. Загрози інформаційній безпеці. Методи недопущення втрати інформації.
47. Завдання системи захисту підприємства.
48. Пріоритети та напрями зміцнення економічної безпеки суб'єкта господарювання.
49. Сукупність заходів та засобів забезпечення безпеки.
50. Договірний, матричний та комплексний стратегічні підходи до побудови організаційної структури процесу забезпечення економічної безпеки підприємства.
51. Служба економічної безпеки підприємства, її структура та завдання.
52. Способи захисту від економічного шпигунства.
53. Механізм внутрішнього правового захисту безпеки суб'єкта господарювання.
54. Забезпечення економічної безпеки при конфлікті інтересів осіб з приводу контролю над підприємством.
55. Забезпечення безпеки підприємства в стратегічній взаємодії вертикального (з постачальниками, споживачами) та горизонтального (з конкурентами, державою) типу.